

Høringsvar fra Lokalstyret i Longyearbyen

Forskrifter om barnehagevirksomhet, grunnskole og videregående opplæring

Lokalstyret (LS) viser til Kunnskapsdepartementet høringsnotat med forslag til nye forskrifter om barnehagevirksomhet, grunnskole og videregående opplæring i Longyearbyen. Vi takker departementet for å ha anerkjent behovet for tydeligere avklaringer i gjeldende forskrifter og muligheten for å komme med en uttalelse. LS består av femten folkevalgte i Longyearbyen, p.t. sammensatt fra partiene Venstre, Miljøpartiet de grønne, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre.

Innledning

LS nevner i det videre ikke de særlige rammene for Svalbard/Longyearbyen da disse er godt beskrevet i departementets høringsnotat. Vi påpeker likevel at rammene i kombinasjon med uklårheter i LLS forpliktelser etter barnehage- og opplæringsloven i dag medfører at Longyearbyen Lokalstyre (LL) som barnehagemyndighet og skoleeier står i et etisk dilemma mellom enkelte barns behov, tilgjengelige ressurser og kompetanse. Vi mener derfor det er viktig med en tydeliggjøring av lovverk og at dette også blir vurdert i forhold til hva som er eller skal utgjøre det totale tilbudet av tjenester i Longyearbyen. Dette vil gi en økt forutsigbarhet for familiene (barnet), LL som lokal myndighet, barnehagemyndighet og skoleeier og de ansatte ved skolen/barnehagene.

Samtidig er slik at dersom Stortinget slutter seg til høringen slik den ligger i dag, vil man redusere forutsigbarheten for det enkelte barn/familie som allerede bor i Longyearbyen, fordi behovene for et barn kan endre seg over tid og dermed gå fra å være innenfor til utenfor forskriften. Det er derfor svært viktig at tidlig innsats prioriteres inn slik at barnet får et best mulig utviklingsløp, og at det åpnes for at det kan utøves et fornuftig skjønn i tilfeller der barnets beste må være et bærende prinsipp.

Det må være et grunnleggende mål at Longyearbyens omdømme som et raust og inkluderende lokalsamfunn beholdes og utvikles videre, som et samfunn der det også er plass til barn utover «normalen». For Lokalstyret er det derfor viktig at den nye forskriften fungerer presiserende og klargjørende. Vi ser at høringsdokumentets ordlyd knyttet til barn med særskilte behov kan tolkes og oppfattes som at forvaltningspraksis på dette området fremover skal være gjenstand for innstramning og fungere begrensende, snarere enn presiserende og klargjørende.

Til høringsnotatet

LS er et politisk organ og vi peker derfor primært på hovedretning/innretting av forskriften. Vi mener det er viktig at tjenestetilbudet i størst mulig grad er forutsigbart og så nært opp til fastlandsnormen som praktisk mulig. Vi ser at Departementet har tatt høyde for ulike konvensjoner og grunnloven i sitt

arbeid med forskriften. Vi forutsetter likevel at forslaget i den videre behandling **kvalitetssikres** i lys av dette, slik at man ikke bryter med internasjonale konvensjoner Norge har forpliktet seg til.

Hovedprinsippene i høringen støttes i det vesentligste og et felles LS mener at:

- Det er et samlet LS som er enig med departement om at drift av barnehage skal lovfestes. LS stiller seg ikke bak en lovfesting som definerer et nedre nivå, men at det legges til grunn at utbyggingsmønster og driftsformer tilpasses lokale forhold og behov. Et barnehagetilbud med nok kapasitet er kritisk for å oppnå det Svalbardpolitiske målet om opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen. Det er her et poeng at bevilgningsstrukturen til LL er ulik fra den vi finner på fastlandet. Dette innebærer at nasjonale tiltak og behov som direkte eller indirekte kunne understøttet det Svalbardpolitiske målet nevnt ovenfor, ikke fullt ut blir oppnådd. Det er også viktig at staten har en bevissthet rundt betydningen av det Svalbardpolitiske målet om Longyearbyen som et familiesamfunn og strekker seg langt i å gjøre det attraktivt for familier å flytte til Longyearbyen når nye statlige stillinger opprettes. Slik finansieringsmodellen for Svalbard er innrettet betyr økt antall barnefamilier at kostnadene for Longyearbyen Lokalstyre øker uten at det kompenseres for det.

Bemerkning fra partiene H og FrP (5 av 15 repr.): Private skoler og barnehager skal ikke forbys ved lov. Lokalstyret kan være godkjenninginstans for disse. Det vises til at Folkehøyskolen er en form for privat skole som er etablert i Longyearbyen i dag.

- Et samlet LS er uenig i Departementets vurdering knyttet til lovfesting av SFO, kulturskole og leksehjelp. Det er vår anbefaling at dette lovfestes. Det vil øke forutsigbarheten og tryggheten for innbyggerne med hensyn på at Longyearbyen tilbyr denne type tjeneste på lik linje med fastlandet. Ekstra viktig ansees det også ettersom de færreste innbyggere har nær familie (tanter, onkler, besteforeldre) bosatt i Longyearbyen som kan bistå med barnetilsyn/pass og leksehjelp. Kulturskolens viktighet som oppføringsarena for barn som har interesser innen kunst, drama, musikk o.l. – og som et tillegg og alternativ til organisert idrett og friluftsliv, er svært viktig på et lite sted som Longyearbyen. Totalt sett er alle disse momentene viktige for bolyst, trivsel og utvikling for barn og unge i Longyearbyen.
- LS støtter departementets vurdering om at leirskole ikke skal være en lovpålagt oppgave.
- LS slutter seg i hovedtrekk til forskriftens paragrafer tilknyttet opplæring i grunnskole og videregående. Det er likevel viktig for oss å presisere følgende:

1) Retten til – og graden av spesialundervisning som faller innenfor forskriften, synes fortsatt å være uklar. Vi legger til grunn at denne grense legges så nært opptil fastlandsnormen som praktisk mulig og slik at et reelt læringsutbytte kan oppnås. LS anmoder om at departementet i det videre arbeidet tydeliggjør disse grensene i tett dialog med barnehagemyndighet og skoleeier.

2) LS mener at det må etableres en overgangsordning for barn og familier som bor i Longyearbyen i dag (tilknytning til Svalbard/Norge) og som berøres av forskriften. Denne skal være så raus som praktisk mulig. Med dette menes at dersom det er praktisk mulig og barnet har et forsvarlig læringsutbytte bør det åpnes for at alle skal ha anledning til å fullføre grunnskolen (10.klasse) i Longyearbyen.

3) Forskriften er planlagt innført fra 01.01.2022. LS mener det bør vurderes om forskriften skal innføres ved nytt skoleår (eks. Fra 1.august 2022).

4) Det vil også med den nye forskriften kunne oppstå enkelte særskilte saker som vi mener krever mulighet for skjønnsmessig vurdering. Det er her viktig å se hen til Longyearbyens særegne rammer og barnets og familiens beste, da det er en klar sammenheng mellom skole/barnehageplass – jobb/arbeid – bolig – sosial interaksjon. Departementet bes vurdere dette i det videre arbeidet da konsekvensene ved å ikke få plass eller miste plass i skole/barnehage for et barn/familie som har sterk tilknytning til Longyearbyen kan være uforholdsmessige store sammenlignet med på fastlandet.

5) Utforming og oppfølging av forskrifter knyttet til Svalbard generelt, og til oppvekstfeltet i Longyearbyen spesielt, fordrer innsikt og kunnskap om de overordnede målene i norsk Svalbardpolitikk. Vi er glade for at forskriften peker på at Sysselmesteren skal være med i eventuelle klageprosesser hos Statsforvalteren. Forskriften kan med fordel presisere enda tydeligere Sysselmesterens rolle knyttet til at prosessen er sikret god lokal innsikt og hensyntaking av de svalbardpolitiske forholdene.

Mvh

Lokalstyret i Longyerbyen,
Arbeiderpartiet (5 repr), Venstre (4 repr), Høyre (3 repr), FrP (2 repr), MdG (1 repr).

Arild Olsen
Lokalstyreleder